

Odbory v knihovně? Mýty a skutečnost

DANA MENŠÍKOVÁ
PŘEDSEDKYNĚ OSPK

PRAHA, 2019

Právní předpisy upravující právo sdružovací

- ▶ 1. Charta základních práv a svobod Evropské unie
- ▶ 2. Úmluva MOP č. 87 o svobodě sdružování a ochraně práva odborově se organizovat
- ▶ 3. Úmluva MOP č. 98 o provádění zásad práva organizovat se a kolektivně vyjednávat
- ▶ 4. Evropská sociální charta
- ▶ 5. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech
- ▶ 6. Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech
- ▶ 7. Evropská úmluva o ochraně lidských práv a svobod
- ▶ 8. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- ▶ 9. Listina základních práv a svobod (Usnesení předsednictva ČNR ze 16.12.1992)
- ▶ 10. Zákon, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (zákon č. 460/2016 Sb.)
- ▶ 11. Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob č. 304/2013 Sb.

Právní předpisy upravující postavení odborových organizací v pracovněprávních vztazích

- ▶ 1. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce
- ▶ 2. Zákon č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání
- ▶ 3. Příloha k nařízení vlády č. 590/2006 Sb., kterým se stanoví okruh a rozsah jiných důležitých překážek v práci
- ▶ 4. Nařízení vlády č. 564/2006 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě
- ▶ 5. Vyhláška č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních služeb
- ▶ 6. Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu
- ▶ 7. Vyhláška č. 430/2001 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v organizačních složkách státu a státních příspěvkových organizacích
- ▶ 8. Vyhláška č. 84/2005 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v příspěvkových organizacích zřízených územními samosprávnými celky
- ▶ 9. Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce
- ▶ 10. Zákon č. 435/435/2004 Sb., o zaměstnanosti
- ▶ 11. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- ▶ 12. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
- ▶ 13. Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů
- ▶ 14. GDPR neboli General Data Protection Regulation (česky Obecné nařízení na ochranu osobních údajů)
- ▶ 15. Zákon č. ....o zpracování osobních údajů, schválený 6.12.2018

Právní předpisy v oblasti BOZP I.

- ▶ 1. Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů
- ▶ 2. Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů
- ▶ 3. Zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů
- ▶ 4. Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů
- ▶ 5. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů
- ▶ 6. Zákon č. 174/1968, o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, ve znění pozdějších předpisů
- ▶ 7. Nařízení vlády č. 375/2017 Sb., o vzhledu, umístění a provedení bezpečnostních značek a značení a zavedení signálů
- ▶ 8. Nařízení vlády č. 291/2015 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením
- ▶ 9. Nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací
- ▶ 10. Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, ve znění NV č. 170/2014 Sb.
- ▶ 11. Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů
- ▶ 12. Nařízení vlády č. 592/2006 Sb., o podmínkách akreditace a provádění zkoušek z odborné způsobilosti, ve znění NV č. 136/2016 Sb.
- ▶ 13. Nařízení vlády č. 362/2005 Sb., o bližších požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na pracovištích s nebezpečím pádu z výšky nebo do hloubky
- ▶ 14. Nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí
- ▶ 15. Nařízení vlády č. 168/2002 Sb., kterým se stanoví způsob organizace práce a pracovních postupů, které je zaměstnavatel povinen zajistit při provozování dopravy dopravními prostředky

Právní předpisy v oblasti BOZP II.

- ▶ 16. Nařízení vlády č. 495/2001 Sb., kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků
- ▶ 17. Nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí
- ▶ 18. Nařízení vlády č. 290/1995, kterým se stanoví seznam nemocí z povolání, ve znění pozdějších předpisů
- ▶ 19. Vyhláška č. 229/2015 Sb., o způsobu zpracování návrhu ročního plánu kontrol a náležitostech o obsahu informace o výsledku kontroly a zprávy o kontrole
- ▶ 20. Vyhláška č. 228/2015 Sb., o rozsahu zpracování informace veřejnosti, hlášení o vzniku závažné havárie a konečné zprávy o vzniku a dopadech závažné havárie
- ▶ 21. Vyhláška č. 227/2015 Sb., o náležitostech bezpečnostní dokumentace a rozsahu informací poskytovaných zpracovateli posudku
- ▶ 22. Vyhláška č. 226/2015 Sb., o zásadách pro vymezení zóny havarijního plánování a postupu při jejím vymezení a o náležitostech obsahu vnějšího havarijního plánu a jeho struktury
- ▶ 23. Vyhláška č. 225/2015 Sb., o stanovení rozsahu bezpečnostních opatření fyzické ochrany objektu zařazeného do skupiny A nebo skupiny B
- ▶ 24. Vyhláška č. 180/2015 Sb., o pracích a pracovištích, které jsou zakázány těhotným zaměstnankyním, zaměstnankyním, které kojí, a zaměstnankyním-matkám do konce devátého měsíce po porodu, o pracích a pracovištích, které jsou zakázány mladistvým zaměstnancům, a o podmínkách, za nichž mohou mladiství zaměstnanci výjimečně tyto práce konat z důvodu přípravy na povolání (vyhláška o zakázaných pracích a pracovištích)
- ▶ 25. Vyhláška č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách (vyhláška o pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče), ve znění vyhl. č. 436/2017 Sb.
- ▶ 26. Vyhláška č. 104/2012, o stanovení bližších požadavků na postup při posuzování a uznávání nemocí z povolání a okruh osob, kterým se předává lékařský posudek o nemoci z povolání, podmínky, za nichž nemoc nelze nadále uznat za nemoc z povolání, a náležitosti lékařského posudku (vyhláška o posuzování nemocí z povolání)

Právní předpisy v oblasti BOZP III.

- ▶ 27. Vyhláška č. 73/2010 Sb., o stanovení vyhrazených elektrických technických zařízení, jejich zařazení do tříd a skupin a o bližších podmínkách jejich bezpečnosti
- ▶ 28. Vyhláška č. 432/2003 Sb., kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, podmínky odběru biologického materiálu pro provádění biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli, ve znění pozdějších předpisů
- ▶ 29. Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci), ve znění vyhl. č. 221/2014 Sb.
- ▶ 30. Vyhláška č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, ve znění pozdějších předpisů
- ▶ 31. Vyhláška č. 91/1993 Sb., k zajištění bezpečnosti práce v nízkotlakých kotelnách
- ▶ 32. Vyhláška č. 48/1982 Sb., kterou se stanoví základní požadavky k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, ve znění pozdějších předpisů
- ▶ 33. Vyhláška č. 21/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená plynová zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů
- ▶ 34. Vyhláška č. 19/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená zdvihací zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů
- ▶ 35. Vyhláška č. 18/1979 Sb., kterou se určují vyhrazená tlaková zařízení a stanoví některé podmínky k zajištění jejich bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů
- ▶ 36. Vyhláška č. 85/1978 Sb., o kontrolách, revizích a zkouškách plynových zařízení, ve znění vyhl. č. 352/2000 Sb.
- ▶ 37. Vyhláška č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, ve znění vyhl. č. 98/1982 Sb.

Sdružovací právo

Právo veřejně se sdružovat za účelem vytváření, šíření a prosazování názorů a idejí je jedním ze základních práv moderní demokratické společnosti.

V České republice je svoboda sdružování zaručena mj. Listinou základních práv a svobod.

Pozitivní aspekt:

Sdružovací právo je zárukou svobody ve dvojitým smyslu. Na jedné straně dává právo být členem sdružení, které si člověk sám vybere. Pak má právo být chráněn před diskriminací.

Negativní aspekt:

Existuje též právo nesdružovat se. Člověk tedy nemůže být nikým nucen, aby se stal členem sdružení, ani být diskriminován kvůli rozhodnutí nezačlenit se.

Odbory v knihovnách

- ▶ Po roce 1948 se jednalo o „povinnost“.
- ▶ Pro roce 1989, resp. 1990, se z povinnosti stalo právo.
- ▶ V březnu 1990 byl založen Odborový svaz pracovníků knihoven.
- ▶ 1993 došlo k rozdělení na český na slovenský svaz.
- ▶ Česká republika: svaz je otevřen všem zaměstnancům všech typů knihoven (členství upravují Stanovy OSPK).
- ▶ V knihovnách působí základní odborové organizace – partner při kolektivním vyjednávání.

Mýty a skutečnost I

Skutečnost:

- ▶ Odbory pravidelně vyjednávají se zástupci Vlády ČR o výši platů knihovníků. Vyjednávají za všechny zaměstnance bez rozdílu.
- ▶ Odbory se podílejí na přípravě legislativy, která ovlivňuje dění v ČR, tedy i v knihovnách.
- ▶ Zástupci odborů vyjednávají se zástupci zaměstnavatelů a zřizovatelů o konkrétních otázkách chodu a činnosti organizace tak, aby byla ochráněna a zachována práva zaměstnanců. Za tím účelem se uzavírají Kolektivní smlouvy.
- ▶ Členům odborů je poskytována právní pomoc při řešení případných sporů.
- ▶ Odbory mají vládou delegované právo kontroly BOZP
- ▶ Aj.

Mýty a skutečnost II.

Mýtus:

- ▶ Odbory jsou „levičácký pohrobek ROH“
- ▶ Knihovně, kde nepůsobí odbory, se „žije lépe“.
- ▶ Při sociálním dialogu jsou ředitel a zástupce odborů protivníky.
- ▶ Ředitel má právo mít k dispozici jmenný seznam členů odborové organizace.
- ▶ Odboroví funkcionáři jsou za svou práci placeni.
- ▶ Aj.

Závěr

Knihovny poskytují občanům této republiky jedinečné služby. Jsou veřejnou organizací, financovanou z veřejných rozpočtů.

Všichni, kteří jsou součástí systému (počínaje členy vlády, přes hejtmany, starosty, ředitele až po řadové zaměstnance), si musí být vědomi toho, že se nejedná o soukromý sektor, ale o služby veřejnosti.

Cílem sociálního dialogu je klidné bezkonfliktní pracoviště.

Zkušenosti ze zahraničí ukázaly, že oproti ostatním zemím EU je sice v ČR poměrně silné pracovní právo, ale jeho vymahatelnost je občas diskutabilní. Z toho důvodu usilujeme o uzavření Kolektivní smlouvy vyššího stupně. Ta totiž chrání i zaměstnance v knihovnách, kde nepůsobí odborová organizace.

Děkuji za pozornost

Dana Menšíková

Email: mensikova.dana@cmkos.cz; tel. 224 142 508